

Evaluatie pilot Jongeren Perspectieffonds

2023- september 2025

Management samenvatting Jongeren uit de schulden – Pilot Jongeren Perspectief Fonds (JPF)

DE NOODZAAK VAN EEN PASSENDE AANPAK VOOR JONGEREN MET SCHULDEN EN MULTI-PROBLEMATIEK

Joyce Verkerke

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Management samenvatting Jongeren uit de schulden – Pilot Jongeren Perspectief Fonds (JPF)	4
Uitvoering van de pilot	6
Resultaten van de pilot.....	8
Kwantitatieve data.....	8
Kwalitatieve data	9
Kosten en baten	11
Maatschappelijke kosten en baten.....	11
Geleerde lessen	13
Samenwerking Kredietbank.....	14
Ervaringen uit andere gemeenten.....	14
Uitkomsten van gesprekken met Kwadraad.....	15
Advies continueren van aanpak	16
Aanvullend advies ambtelijke inrichtingskeuzes	17

Inleiding

Leidschendam-Voorburg heeft in 2025 in totaal 78.318 inwoners. Van hen zijn 7.748 jongeren tussen de 15 en 25 jaar. Van deze groep heeft naar schatting 4 tot 20% problematische schulden. Omgerekend gaat het om 310 tot 1.550 jongeren in de gemeente.

Factoren zoals een hoge bevolkingsdichtheid, een laag opleidingsniveau en lage inkomens vergroten de kans op schulden. In Leidschendam-Voorburg wonen in 2025 gemiddeld 2.402 mensen per km², terwijl dit in Zuid-Holland gemiddeld 536 per km² is. Hierdoor is de kans groot dat het percentage jongeren met schulden dichterbij de 20% ligt dan bij de 4%.

Dat betekent dat een aanzienlijke groep jongeren hulp nodig heeft bij het regelen van schulden, maar ook begeleiding op andere levensgebieden.

In 2020 is hierom in het beleidsplan schuldhulpverlening, onder het onderdeel curatie en nazorg, opgenomen om de mogelijkheden van de aanpak van het Jongeren Perspectief Fonds te onderzoeken. Hieruit volgde in 2021 een collegevoorstel om de aanpak binnen Sterk voor Noord als pilot uit te voeren.

De pilot heeft van 2023 tot 2025 gelopen binnen het programma Sterk voor Noord, om te zien of deze aanpak zorgt voor een duurzame uitstroom uit de schulden voor de jongeren die dat nodig hebben.

In dit document wordt de evaluatie van de pilot beschreven en een advies gegeven over het vervolgen van de aanpak in deze gemeente.

De evaluatie begint met een managementsamenvatting met daaropvolgend:

- Uitvoering van de pilot
- Resultaten van de pilot, met kwantitatieve en kwalitatieve resultaten
- Kosten en baten
- Lessen uit de pilot, andere gemeenten en Kwadraad
- Advies vervolgen aanpak met aanvullende adviezen voor ambtelijke inrichtingskeuzes

Management samenvatting Jongeren uit de schulden – Pilot Jongeren Perspectief Fonds (JPF)

Steeds meer jongeren kampen met schulden. Vaak gaat het niet alleen om geld, maar ook om problemen met school, werk, wonen of gezondheid. De reguliere schuldhulpverlening sluit niet goed aan bij jongeren, omdat zij vaak geen stabiel inkomen hebben of in een onzekere leefsituatie verkeren. Juist voor deze groep is een andere aanpak nodig. Het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) biedt die aanpak. Het gaat niet alleen om schulden aflossen, maar vooral om het opbouwen van een duurzaam toekomstperspectief. Jongeren krijgen begeleiding op alle levensgebieden, zodat zij niet terugvallen, maar écht verder komen.

De aanpak rust op 3 pijlers:

1. Snelle schuldsanering – schulden worden afgekocht via een saneringskrediet, zodat jongeren direct rust en ruimte ervaren
2. Terugbetaling in geld of maatschappelijke bijdrage – passend bij de situatie en doelen van de jongere
3. 2 jaar intensieve begeleiding – met een vaste begeleider die helpt bij school, werk, inkomen, gezondheid en wonen

De pilot in Leidschendam-Voorburg

In 2023 is in onze gemeente gestart met een pilot, uitgevoerd binnen het programma Sterk voor Noord. De aanleiding was het hoge aantal jongeren met schulden en de multiproblematiek in Leidschendam-Noord. Al snel bleek de behoefte groter: jongeren uit de hele gemeente melden zich. Daarom is de pilot voor alle jongeren in Leidschendam-Voorburg opengesteld.

Belangrijkste resultaten tot nu toe (2023–2025):

- 40 jongeren hebben zich aangemeld (initieel doel: 10)
- 19 jongeren zitten in een schuldsaneringstraject bij de Kredietbank, waarbij 2 jongeren al in de nazorgfase zitten en 4 jongeren in de fase waarbij schuldeisers akkoord zijn gegaan
- De meerderheid wordt intensief begeleid op andere levensgebieden – vaak een effectievere route dan directe schuldsanering
- Jongeren blijven in beeld: begeleiding stopt pas als er sprake is van stabiliteit en perspectief

De ervaringen laten zien dat de begeleiding cruciaal is. Voor veel jongeren is schuldsanering niet direct mogelijk. Maar maatwerk, proactief contact maken en geduld hebben, maken het verschil. Het grote aantal aanmeldingen laat ook zien dat er vanuit jongeren veel behoefte is aan deze aanpak. Deze jongeren moeten we niet loslaten.

Wat maakt deze aanpak anders?

- Toegang voor jongeren die normaal buiten de boot vallen (bijvoorbeeld studenten met studiefinanciering)
- Meer dan schulden: ook hulp bij wonen, inkomen, gezondheid en studie

- Intensieve en proactieve begeleiding: waar andere organisaties moeten stoppen, blijven trajectbegeleiders doorwerken

Concreet verschil voor jongeren

‘Een jongere met studiefinanciering heeft geen vaste woonruimte, omdat hij niet meer bij zijn broer in huis kan wonen. Daarnaast heeft hij mentale problemen en was hij verslaafd aan onder andere gokken. Nadat de trajectbegeleider het vertrouwen van de jongere heeft gewonnen, heeft de begeleider hem gestabiliseerd door hem aan te melden bij de verslavingszorg en is er woonruimte gevonden. Vervolgens is de jongere middels verschillende gesprekken ook aangemeld bij POH. Daarnaast kon hij met studiefinanciering aangemeld worden bij de Kredietbank waardoor hij ook aan zijn schulden kon werken.’

Kosten en baten

- Kosten pilot: ongeveer € 100.000 per jaar (1 fte trajectbegeleider + budget schuldsanering)
- Maatschappelijke opbrengsten: onderzoek in Den Haag liet zien dat JPF gemiddeld € 8.500 per jongere oplevert (besparing op uitkeringen, zorg en andere kosten)
- In onze gemeente: 40 jongeren geholpen in 2,5 jaar – veel meer dan beoogd. De vraag is groot en structureel. Aanmeldingen blijven komen

Lessen uit de pilot

- Begeleiding is het fundament: schuldsanering is een belangrijk middel, maar niet altijd het startpunt. Werken aan verschillende levensgebieden is het belangrijkste
- Maatwerk werkt: standaard doorlooptijden zijn niet realistisch; flexibiliteit is nodig
- Samenwerking in de keten: nauwe afstemming met Kredietbank en andere partners is cruciaal

Advies

De pilot bewijst dat de JPF-aanpak werkt, maar ook dat er maatwerk nodig is. Jongeren met schulden en multiproblematiek vallen zonder deze aanpak tussen wal en schip.

Daarom is het advies om de aanpak structureel te maken, met:

- Jaarlijks budget van minimaal €100.000
- Vaste plek van JPF binnen de gemeentelijke schuldhulpverlening en het jongerenbeleid
- Duidelijke samenwerking met Kredietbank en ketenpartners

Conclusie

De pilot heeft meer jongeren bereikt dan verwacht en laat zien dat er behoefte is aan een structurele aanpak. De investering is relatief klein, de maatschappelijke baten groot. Door dit programma structureel te maken, wordt voorkomen dat jongeren blijvend vastlopen en wordt er geïnvesteerd in hun toekomst én die van de gemeente.

Uitvoering van de pilot

De aanpak die tijdens de pilot is uitgevoerd is gebaseerd op die van het landelijke Jongeren Perspectief Fonds, zoals beschreven in de management samenvatting.

Vertaling van landelijke aanpak naar de pilot

Van 2023 tot 2025 is de bestaande aanpak uitgevoerd voor de gemeente Leidschendam-Voorburg. Aan alle voorwaarden voor een succesvolle pilot zoals benoemd in collegevoorstel uit 2021, 'pilot Jongeren Perspectief Fonds 2022-2023 Leidschendam-Noord', is voldaan. Initieel was de aanleiding om de pilot binnen het programma Sterk voor Noord uit te laten voeren, omdat in Leidschendam-Noord het percentage van jongeren met schulden en multiproblematiek hoog is. Na de start werd al snel geconstateerd dat de behoefte breder ligt dan alleen voor jongeren in Leidschendam-Noord, omdat aanmeldingen uit heel Leidschendam-Voorburg kwamen, en de aanmeldingen uit Noord zelfs achterbleven. Hierdoor is in het begin van de pilot afgestemd en besloten dat elke jongere in Leidschendam-Voorburg mee mag doen aan de pilot.

De pijlers zijn op de volgende manier meegenomen in de pilot:

1. Snelle schuldsanering: Sterk voor Noord heeft de financiering op zich genomen voor het saneringskrediet van de jongeren. Kredietbank Nederland geeft uitvoering aan het schuldsaneringstraject. Voor een soepele samenwerking zijn werkafspraken en processen gemaakt
2. Terugbetaling in maatschappelijke tegenprestatie: er zijn afspraken gemaakt met jongeren op basis van maatwerk. Maatschappelijke tegenprestatie moet bijdragen aan het doel van het plan dat gemaakt wordt aan begin van een traject. Voor sommige jongeren betekende dit, dat ze een opleiding af moesten maken, in plaats van stoppen met school en gaan werken om schulden af te lossen
3. Intensieve begeleiding: dit is uitgevoerd door 1 FTE aan trajectbegeleiders die momenteel ook als doorstroomcoach werken en de doelgroep goed kennen

Aanpassingen in de pilot

De bestaande aanpak gaat uit van de volgende stappen:

- Trajectbegeleider doet intake met een jongere en helpt met het maken van een perspectiefplan en het voorbereiden op schuldsanering bij Kredietbank (ongeveer een half jaar)
- Er volgt een aanmelding bij de Kredietbank en dan volgt er een tweeledig spoor:
 - o Jongere start met schuldsanering bij Kredietbank (18 maanden)
 - o Jongere wordt gelijktijdig begeleidt door trajectbegeleider en doet een maatschappelijke tegenprestatie in ruil voor het betalen van het saneringskrediet door gemeente
- Na 2 jaar is jongere schuldenvrij en heeft aan zijn/haar toekomstdoelen gewerkt

We hebben deze standaard doorlooptijden losgelaten en passen maatwerk toe. In de praktijk is namelijk gebleken dat veelal jongeren met multiproblematiek de aanpak nodig hebben. Dit betekent echter ook dat de eerste periode vaak veel langer duurt, omdat het in contact komen en blijven met

de jongere intensief is en dit vraagt om een lange adem. Daarnaast is het ook zo dat door de begeleiding van de trajectbegeleiders, sommige jongeren zelf al verder kunnen en schulden kunnen oplossen, en dat een saneringskrediet en daarbij ook de tegenprestatie, niet altijd nodig is.

Resultaten van de pilot

De resultaten van de pilot zijn gebaseerd op zowel kwantitatieve als kwalitatieve data. De kwalitatieve data komt voort uit Carel en de kwalitatieve data komt voort uit evaluaties met de trajectbegeleiders.

Kwantitatieve data

Deze data is geëxporteerd uit Carel, dat in augustus 2024 ook voor JPF is ingericht. De datavelden die zijn ingericht zijn gebaseerd op het doel van een JPF-traject: een jongere duurzaam uit de schulden helpen. De meeste jongeren zijn aangemeld sinds het najaar van 2024. Dit betekent dat, ondanks dat de pilot formeel liep van januari 2023 tot en met december 2024, de meeste jongeren nog niet ver in het traject zitten. Daarom kunnen puur op basis van data uit Carel, nog geen conclusies worden getrokken over het effect van een volledig traject. Wel biedt de data onder meer inzicht over hoe de jongeren bij JPF terecht zijn gekomen, in welke fase de jongeren zitten bij de trajectbegeleider én de Kredietbank, de hoogte van de schulden en het aantal schuldeisers. Deze informatie draagt bij aan inzicht in wat jongeren verder nodig hebben.

Algemene aantallen

De doelstelling van de pilot was om 10 jongeren te begeleiden. In totaal hebben 40 jongeren zich aangemeld voor JPF.

Resultaten september 2025

Aantal jongeren in trajectbegeleiding (aanmelding – nazorg)	25
Aantal jongeren in schuldsaneringstraject (van aanmelding – nazorg)	18
Aantal jongeren schuldeisers akkoord of afgerond	6
Aantal afgesloten trajecten bij trajectbegeleiders	15
Aantal afgesloten trajecten bij Kredietbank	11

Deze aantallen laten zien dat meer dan de helft van de jongeren, die zich hebben aangemeld, nog in begeleiding zijn bij de trajectbegeleiders. Jongeren die het traject al hebben afgesloten, hebben al genoeg hulp gekregen om zelf verder te kunnen, of zijn soms doorverwezen naar andere gemeenten door bijvoorbeeld een verhuizing. Een kleiner deel loopt bij de Kredietbank voor schuldhelpverlening. Hier is een enorme groei in gekomen. In 2024 waren er nog nauwelijks jongeren al zover om richting de schuldsanering te gaan. Inmiddels zijn zelfs van 6 jongeren de schuldeisers akkoord, waarvan bij 2 jongeren de schuldregeling succesvol is afgerond.

Kennis over doelgroep

Jongeren worden voornamelijk aangemeld via Kredietbank. Dit gaat om de helft van de aanmeldingen. Andere aanmeldingen komen via ketenpartners, de doorstroomcoaches of via zelfmeldingen. De gemiddelde leeftijd is 23 jaar.

Begin september 2025 zijn van 29 van de 40 jongeren de omvang van schulden bekend. De grootste groep, 16 jongeren, heeft schulden tussen € 3.000 en € 20.000, 8 van de 29 heeft een schuldenomvang tussen € 1.000 en € 3.000. 5 jongeren hebben een schuld boven de € 20.000.

Van 22 jongeren is in september 2025 het aantal schuldeisers bekend. De grootste groep jongeren, namelijk 11 van deze 22, heeft tussen 5 en 10 schuldeisers. 9 jongeren hebben 1 tot 5 schuldeisers en een enkeling tussen 10 en 20 schuldeisers.

Er is bijgehouden of het aantal aandachtsgebieden waarvoor de jongere begeleid wordt, minder wordt, meer wordt of hetzelfde blijft. Er wordt geen vermeerdering van het aantal aandachtsgebieden gezien. Jongeren zitten ofwel in dezelfde situatie, of het aantal aandachtsgebieden is verminderd. Dit laat zien dat ondanks dat bijna alle jongeren nog niet het traject hebben afgerond, ze al positieve ontwikkelingen laten zien of dat ze situatie stabiel is.

Kwalitatieve data

De kwalitatieve data zijn opgehaald door evaluatiegesprekken te voeren met de trajectbegeleiders. Zij hebben verteld en geschreven over hun ervaringen en over welke meerwaarde zij zien.

Meerwaarde voor de jongeren

De jongeren die zijn aangemeld komen niet in aanmerking voor reguliere schuldhulpverlening. Dit komt vaak omdat ze geen inkomen hebben, wat wel een vereiste is voor het reguliere traject. Daarnaast hebben ze een bredere begeleidingsbehoefte verschillende levensgebieden. Daarom is maatwerk aanpak voor hen nodig, omdat hulp bij de levensgebieden, naast schuldhulpverlening, bijdraagt aan duurzame hulp voor een lange tijd. Dit voorkomt dat jongeren later terugvallen in schulden. Bovendien zijn de schulden vaak een gevolg van andere problematiek. Door de bredere problematiek aan te pakken bij de kern, los je al veel op. Dit zorgt ervoor dat jongeren meer regie krijgen over hun eigen leven.

Wanneer deze jongeren niet door JPF waren aangenomen, dan hadden zij geen hulp kunnen krijgen van de Kredietbank omdat zij met inkomsten alleen van DUO en ZZP niet geholpen kunnen worden. Bovendien waren alle maatschappelijke kosten nog hoger opgelopen. Voorbeelden waar de jongeren mee te maken hebben naast schuldenproblematiek: dak- en thuisloosheid, overlast situaties, niet behalen van startkwalificatie op school en opleiding niet kunnen volgen door geen geregelde kinderopvang.

Inzetten van een JPF-traject heeft gezorgd voor stabiliteit die nodig is voor een schuldhulpverleningstraject. Voorbeelden hiervan zijn: inschrijving voor een school voor het behalen van een startkwalificatie, zodat zij een betere kans maken op de arbeidsmarkt. Er is een alimentatieproces afgerond, er is een kind van gedupeerden van de toeslagenaffaire aangemerkt, er zijn ontruiming voorkomen. Oftewel een jongere wordt geholpen bij alle stappen die nodig zijn voor stabilisatie voor het 120 dagen model.

Voorbeeld jongere

‘Een jongere met studiefinanciering heeft geen vaste woonruimte, omdat hij niet meer bij zijn broer in huis kan wonen. Daarnaast heeft hij mentale problemen en was hij verslaafd aan onder andere gokken. Nadat de trajectbegeleider het vertrouwen van de jongere heeft gewonnen, heeft de begeleider hem gestabiliseerd door hem aan te melden bij de verslavingszorg en is er woonruimte gevonden. Vervolgens is de jongere middels verschillende gesprekken ook aangemeld bij POH. Daarnaast kon hij met studiefinanciering aangemeld worden bij de Kredietbank waardoor hij ook aan zijn schulden kon werken.’

Nut en noodzaak van betalen aflosbedrag

De jongeren in begeleiding hebben elk een andere financiële situatie en omgeving. Hierdoor is maatwerk het belangrijkste. Jongeren die een opleiding volgen, en studiefinanciering ontvangen, komen normaal niet in aanmerking voor schuldhulpverlening, omdat zij geen regulier inkomen hebben. Het is belangrijk dat zij kunnen werken aan hun toekomstperspectief. Hierdoor is het niet wenselijk dat deze jongeren stoppen met een opleiding. Voor hen is het noodzakelijk dat hun aflosbedrag wordt betaald, zodat ze én hun schulden kunnen aflossen én hun opleiding kunnen afmaken. Ook wanneer een jongere een wisselend inkomen heeft en nog niet kan werken door andere problematiek, is het betalen van het aflosbedrag noodzakelijk. Wanneer zij niet de financiële last dragen, kunnen zij zich richten op het werken aan hun andere (persoonlijke) doelen.

Voor jongeren die een participatiewet-uitkering hebben of een goed inkomen, is het niet altijd nodig om hun maandelijkse aflossing te betalen. Bij hen ligt de nadruk vooral op de begeleiding op de andere levensgebieden, zodat ze later niet weer terugvallen in de schulden.

Nut en noodzaak combinatie begeleiding en hulp bij schulden aflossen

Ondanks het benodigde maatwerk, heeft elke jongere die bij JPF komt, te maken met problemen op meerdere levensgebieden. Hierdoor is begeleiding, met een persoonlijk plan altijd nodig. En voor een deel van de jongere, is het nodig dat zij ook financieel ontlast worden door hun maandelijkse aflossing te betalen.

Tegenprestatie

De constructie dat een jongere een tegenprestatie levert, wanneer de gemeente de maandelijkse aflossing betaalt, is van meerwaarde om een jongere de ruimte te geven om aan persoonlijke doelen te werken. Tegenprestatie kan zijn om een opleiding af te maken, maar ook om psychologische hulp te (blijven) volgen. De ervaring leert dat ook dit maatwerk is en dat het soort tegenprestatie moet passen bij de persoonlijke toekomstdoelen. Eén vast pakket aan tegenprestaties is niet werkbaar.

Kosten en baten

Op basis van de gemaakte kosten tijdens de pilot, kan een beeld worden gevormd over de te verwachten kosten.

Gemaakte kosten tijdens pilot

JPF	2023	2024	2025
p-kosten intern	€ 45.991,00	€ 40.881,00	€ 80.350,00
p-kosten extern	€ 30.201,60	€ 37.724,00	0
Schuldregeling en overige kosten	0	0	€ 11.000,00
JPF lidmaatschap	€ 4.750,00	€ 6.005,00	€ 6.197,00
	€ 80.942,60	€ 84.610,00	€ 97.547,00

Context

- Trajectbegeleiding van een jongere duurt gemiddeld 2-3 jaar. Dus per jongere is 2 jaar personele inzet nodig voor begeleiding
- Bekostiging schuldsanering wordt per jongere in 1 keer overgemaakt aan de Kredietbank. Dat betekent dat voor de begroting per jongere 1 keer een bedrag moet worden begroot. In 2025 is dat bedrag € 1.232,10 per jongere
- Het schuldsaneringsbedrag is gebaseerd op minimale afloscapaciteit van een jongere en dat is berekend op 5% van het minimum inkomen x 18 maanden

Conclusie

Trajectbegeleiding vormen de voornaamste kosten. Betalen van de schuldsanering is een klein percentage van de totale kosten. De totale verwachte kosten per jaar zijn € 100.000 voor de grootte van de huidige caseload.

Maatschappelijke kosten en baten

De pilot alleen kan nog geen inzichten geven in de langdurige maatschappelijke opbrengsten. Voor gemeente Den Haag is in 2021 wel al een effectmeting uitgevoerd. Dat onderzoek laat de volgende resultaten zien:

Onderzoeksbureau Purpose heeft de effectiviteit van de JPF-aanpak onderzocht in Den Haag (2021). Uit deze effectmeting blijkt dat een groot deel van de jongeren door de intensieve begeleiding een positieve ontwikkeling doormaakt. Enkele resultaten:

- 95% heeft na afronding geen nieuwe achterstanden
- 49% stroomt uit de bijstand
- 21% ziet verbetering sociaal netwerk
- 19% ziet verbetering in psychische gezondheid

De maatschappelijke opbrengsten van de JPF-aanpak zijn uiteindelijk groter dan de kosten. Het JPF bespaart per jongere ongeveer € 21.000, terwijl de aanpak gemiddeld € 12.500 per jongere kost (op basis van een 2-jarig traject). Dat betekent een positieve maatschappelijke opbrengst van gemiddeld € 8.500 per jongere.

Geleerde lessen

Uit de kwalitatieve data is al naar voren gekomen wat er is geleerd over de doelgroep. Kort samengevat: dat ze maatwerk nodig hebben, begeleiding op meerdere levensgebieden en dat schuldsanering 1 van de middelen is om te werken aan een goed toekomstperspectief, in plaats van het hoofdoel. Daarnaast hebben we inzichten opgedaan over de verschillen van JPF met al bestaande hulpverlening. Hiervoor hebben we gekeken naar interne bestaande functies, andere gemeentes en Kwadraad.

Het doorstroompunt

De trajectbegeleiders die nu de JPF-aanpak uitvoeren, zijn daarnaast consultants bij het doorstroompunt. Er is gekeken in hoeverre de rol als doorstroomcoach al overlapt met de rol als JPF trajectbegeleider. In onderstaande tabel is een takenlijst opgenomen om daar inzicht in te geven.

Taak	doorstroomcoach	JPF trajectbegeleider
Begeleiden naar school en werk	V	V
Op zoek naar nieuwe opleiding	V	V
Beroepskeuzetest laten doen	V	V
Intensieve begeleidingstaken, achter de broek aanzitten. Intensief inzetten op motiveren van de jongere		V
Uitleg geven Kredietbank		V
Hulp stukken verzamelen		V
Hulp andere levensgebieden zoals: Inkomensvragen Woning regelen Kinderopvang regelen		V

Deze tabel laat zien dat er een kleine overlap zit in taken tussen de rol van trajectbegeleider JPF en doorstroomcoach, namelijk het deel dat zich richt op begeleiding naar school, werk of opleiding. Het verschil zit voornamelijk in de intensieve begeleiding, en voorbereiding op het schuldsaneringstraject bij de Kredietbank. Een bijgevolg van de trajectbegeleiding is ook dat andere afdelingen meer tijd overhouden, omdat de trajectbegeleiders actief helpen bij zaken als inkomensvragen, een woning of kinderopvang regelen.

Verskil met reguliere schuldhelpverlening

Jongeren komen vaak niet in aanmerking voor reguliere schuldhelpverlening, vanwege gebrek aan een stabiel inkomen. In de caseload is het aandeel van jongeren die nog een opleiding doen en studiefinanciering hebben hoog. Deze jongeren vallen normaal buiten de boot. Door aangepaste afspraken met de Kredietbank, kunnen zij door de aanpak wél aanspraak maken op een saneringskrediet. Daarnaast richt de reguliere schuldhelpverlening zich hoofdzakelijk op het aflossen van schulden, en niet op de persoonlijke situaties van jongeren. Uit de caseload blijkt ook dat elke jongere te maken heeft met andere problematiek, die het oplossen van schulden en het maken van goede toekomstkeuzes in de weg staat. Begeleiding op de andere vlakken is daarom ook essentieel. Dus het tweeledige traject is ook daarom onderscheidend van de reguliere schuldhelpverlening. Daarnaast vervullen de trajectbegeleiders ook een rol in het regelen van zaken die regulier ook niet onder de verantwoordelijkheid van schuldhelpverlening vallen, zoals het regelen van kinderopvang, inkomenszaken of het helpen met een woning krijgen.

Samenwerking Kredietbank

De afgelopen 2,5 jaar zijn regelmatig trajecten van jongeren gestagneerd door personele wisselingen en onderbezetting bij de Kredietbank. Vanwege de kwetsbaarheid van de jongeren, is dit niet wenselijk.

Personele wisselingen zorgen ook voor gebrek aan kennis bij de schuldhulpverleners. Het gevolg is dat zij niet weten wanneer zij wel of niet jongeren kunnen doorverwijzen naar JPF, of dat ze jongeren weigeren die eigenlijk wel hulp zouden kunnen krijgen. Dus reguliere kennisdeling en casuïstiek is in het vervolg wel nodig om dit risico in te perken.

Naast dat onderbezetting een groot risico is voor het succesvol afronden van een traject, is ook gebrek aan een doorlopend werkproces een risico. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen het team van JPF en het team van de Kredietbank in Leidschendam-Voorburg. Bepaalde benodigde acties vragen echter een gezamenlijk werkproces op een hoger niveau, zoals een aangepaste brief voor schuldeisers.

Een voorbeeld is dat een jongere met studiefinanciering, in een reguliere aanvraag, wordt afgewezen voor een schuldhulptraject. Door de samenwerking tussen JPF en de Kredietbank, wordt de jongere wel aangenomen voor schuldsanering. Wanneer de schuldeisers echter geen aangepaste brieven met een toelichting op het JPF-voorstel ontvangen, kunnen schuldeisers het voorstel weigeren, omdat zij de aangepaste regels niet kennen. Dit staat het succes van een traject in de weg. Tot op heden is het niet gelukt om aangepaste brieven voor schuldeisers door de schuldhulpverleners in te laten zetten.

Het wordt ook als een risico gezien wanneer de trajectbegeleiders en schuldhulpverleners niet fysiek op dezelfde locatie kunnen samenwerken. Dit zorgt voor vertraging in de samenwerking. Momenteel gaat dit goed en worden ook de vruchten geplukt van elkaar snel kunnen opzoeken.

Ervaringen uit andere gemeenten

Andere gemeenten bevestigen dat de doelgroep die zich aanmeldt, vaak wat anders nodig heeft dan de standaard aanpak. Vaak wordt gezien dat de aanlooptijd om een jongere in een stabiele situatie te brengen lang is. Proactieve begeleiding en sturen, herkennen ook zij als cruciaal. Volgens hen is ook de ruimte nodig om actief een band op te bouwen met de jongere, voordat je een stap verder kan zetten.

Het wisselt per gemeente door wie ze trajectbegeleiding laten uitvoeren. Een algemene trend is dat het als belangrijk wordt ervaren dat de trajectbegeleider veel kennis heeft van de interne gemeentelijke organisatie en het netwerk. Juist zodat de trajectbegeleider sneller kan helpen bij zaken die een externe niet kan realiseren. Daarnaast wordt ook ervaren dat fysieke samenwerking tussen schuldhulpverleners en trajectbegeleiders van meerwaarde is. Wanneer er een fysieke afstand is, zorgt dit voor vertraging in de samenwerking.

Andere gemeenten hebben de tip meegegeven om samenwerkingsafspraken te maken met ketenpartners. De ketenpartners zitten vaak dicht op de leefwereld van de jongere, dus vanuit hun is doorverwijzing van grote meerwaarde. Denk hierbij aan jongerenwerkers of andere maatschappelijke organisaties. Samenwerkingsafspraken zijn soms in de vorm van een contract afgesloten, met daarin de belangrijkste richtlijnen en afspraken. Dit helpt om de samenwerking concreet te maken.

Eén van de gemeentes stelt per jongere een budget van €500 ter beschikking, dat gebruikt kan worden om aan de doelen in het perspectiefplan te kunnen werken. Eén van de voorbeelden was dat er een sportabonnement voor een jongere is betaald, wiens doel was om aan zijn gezondheid te werken. Dit is aanvullend op het budget om de schuldsanering te financieren.

Uitkomsten van gesprekken met Kwadraad

Met Kwadraad is een gesprek gevoerd om te bespreken in hoeverre zij de doelgroep ook bedienen en welke overlap er zit in de dienstverlening.

De route die een jongere volgt bij Kwadraad ziet er als volgt uit:

1. Jongeren komt in beeld bij 'Vroeg eropaf', door bijvoorbeeld een melding van de woningbouw over huurachterstand
2. Vroeg eropaf stuurt een brief naar de jongere en gaat langs
3. Vroeg eropaf verwijst door naar Kwadraad
4. Jongere moet zelf contact opnemen. Dit is op vrijwillige basis
5. Kwadraad helpt met schulden in kaart brengen, prioriteiten stellen. Helpt in principe tot de schuldregeling kan starten bij de Kredietbank. Ze begeleiden niet erna, behalve als er iets blijkt te zijn. Dan kunnen ze helpen

Ze geven aan dat hun hulp vrijwillig is. Er is geen tijd en ruimte om jongeren intensief te begeleiden, of achter de broek aan te zitten. Soms blijft het hierdoor bij 1 gesprek. Zij zien ook dat de doelgroep vaak gedragsproblematiek heeft of wat anders. Daarom is er vaak doorverwijzing naar partijen zoals Limor, een mentor, of bijvoorbeeld Veilig thuis. Kwadraad had ook veel interesse om jongeren naar JPF door te verwijzen en meer samen te werken.

Ook de traagheid in samenwerking met de Kredietbank is genoemd. Op dit moment gaat het door de huidige bezetting wat beter, maar de afgelopen tijd hebben ze vrijwel hetzelfde ervaren als de trajectbegeleiders.

De conclusie die uit het gesprek getrokken kan worden is dat Kwadraad een belangrijke speler is in het netwerk, maar dat ze niet dezelfde soort begeleiding kunnen bieden als JPF dat kan. Ze doen ook niet iets anders in het schuldregelen, maar dragen een jongere voor schuldsanering over aan de Kredietbank.

Advies continueren van aanpak

De pilot bewijst dat de JPF-aanpak werkt, maar ook dat er maatwerk nodig is. Jongeren met schulden en multiproblematiek vallen zonder deze aanpak tussen wal en schip.

Daarom wordt geadviseerd om de aanpak structureel te maken, met:

Jaarlijks budget van minimaal €100.000

Met dit budget kan er 1 FTE aan trajectbegeleiders bekostigd worden, eventueel het lidmaatschap voor het landelijke Jongeren Perspectief Fonds en een aantal schuldsaneringstrajecten voor de jongeren. Wanneer de doelgroep groter wordt, heeft dit gevolgen voor de benodigde FTE en aantal schuldregelingen die moeten worden bekostigd.

Vaste plek van JPF binnen het gemeentelijk schuldhulpverleningsbeleid in samenwerking met jongerenbeleid

De ervaringen uit de pilot laten zien dat het van meerwaarde is om de aanpak uit te laten voeren door het doorstroompunt en de Kredietbank Nederland. Daarom is het van belang dat het een vaste plek krijgt binnen het gemeentelijke schuldhulpverleningsbeleid, met ook samenwerking met afdeling jeugd.

Uitvoering binnen doorstroompunt

De ervaringen van de trajectbegeleiding uit te laten voeren door het doorstroompunt zijn positief. Het advies is om dit zo te houden. Er wordt al gewerkt met hetzelfde systeem, de doelgroep is hetzelfde en de begeleiders van JPF hebben beiden al een duo-functie binnen het doorstroompunt.

Duidelijke samenwerking met Kredietbank en ketenpartners

Naast de capaciteit bij het doorstroompunt is een goede samenwerking nodig met de Kredietbank. Werk- of contractafspraken zijn nodig om de juiste capaciteit te waarborgen en daarmee ook de benodigde soepele doorstroom voor jongeren. Het risico is dat wanneer dit niet gedaan wordt, jongeren te lang moeten wachten en alsnog afhaken. Vanwege kwetsbaarheid van de doelgroep is dit absoluut niet wenselijk.

Voor goede doorverwijzing zijn goede samenwerkingsafspraken nodig met maatschappelijke organisaties zoals jongerenwerkers en Kwadraad. Ook is het zinvol om afspraken te maken over aanbod voor nazorg of tegenprestaties. Het zou bijvoorbeeld van meerwaarde zijn wanneer er budgetcursussen kunnen worden ingezet. Dit draagt bij aan een duurzame uitstroom van de jongere. Een dergelijke cursus zou als tegenprestatie kunnen dienen of standaard kunnen worden ingezet als nazorg van een traject. Woej biedt dergelijke cursussen. Het is de moeite waard om uit te zoeken hoe met hen hierin samengewerkt kan worden.

Samenwerking met stichting het Jongerenperspectiefonds

De ervaringen tot nu toe zijn positief, en voornamelijk over het gebruik van de toolkit en de community. Het advies is om contact te leggen met de contactpersoon van de stichting om verder te inventariseren of hun lidmaatschap ook in de toekomst van meerwaarde is. Met de overdracht zullen de contactgegevens en een overweging schema worden meegestuurd.

Conclusie

De pilot heeft meer jongeren bereikt dan verwacht en laat zien dat er behoefte is aan een structurele aanpak. De investering is relatief klein, de maatschappelijke baten groot. Door dit programma structureel te maken, wordt voorkomen dat jongeren blijvend vastlopen en wordt er geïnvesteerd in hun toekomst én in die van de gemeente.

Aanvullend advies ambtelijke inrichtingskeuzes

Beleid

Er zijn kaders nodig voor wie wel/niet in aanmerking komen voor de JPF-aanpak: denk aan de zzp'er, wie beslist wanneer een jongere te lang niet meewerkt, hoe er gehandeld moet worden wanneer er spoedsituaties zijn, hoe er wordt omgegaan met een budget per jongere om een traject of een ander middel in te kunnen zetten of wat wel of geen maatwerk is.

Accountbeheer

Toezen/afspraken maken met Kredietbank in een contract over capaciteit en kwaliteit. Het JPF-lidmaatschap wel of niet behouden en in welke vorm.

Kwaliteit

Zorg voor doorlopende werkprocessen en monitoring. Casuïstiekbesprekingen, samenhang met werk andere consultants.

Uitvoerend

Wanneer de trajectbegeleiders onder het doorstroompunt worden ondergebracht, is het van meerwaarde om periodiek werksessies samen met de schuldhulpverleners te organiseren, zodat op uitvoerend niveau gewerkt kan worden aan samenwerking.